

Rīgas Valsts klasiskā ģimnāzija
Skolas metodiskā konference "Tekstpratības atslēgas"

**Pāru tekstu izmantošana dziļākai teksta
izpratnei un analīzei
pamatskolā un vidusskolā**

Nadežda Polianoviča,
angļu valodas skolotāja, Mg. filol.

Meistarklases plāns

- Problēmsituācijas apraksts
- Pieņēmums /hipotēze
- Materiāli
- Metodes un paņēmieni
- Darbības soli
- Aprobācija
- Secinājumi

LAIKA SADALĪJUMS:

- Ievads: 15:30-15:45
- Patstāvīgais darbs izstrādājot
lasīšanas uzdevumu: 15:45-16:15
- Refleksija un dalīšanās ar
rezultātiem: 16:15-16:35

Problēmsituācijas apraksts

Mācību grāmatās teksti:

- ir bieži sadalīti, sagriezti, ar informācijas plaisām un ir vairāk domāti zināšanu testēšanai nevis konsekventai apgūšanai un analīzei
- teksti nereti nav aktuāli un nav pietiekami piemēroti skolēnu interesēm
- teksti ir vienādi visiem, neskatoties uz dažādiem skolēnu zināšanu līmeņiem, interesēm un specializāciju

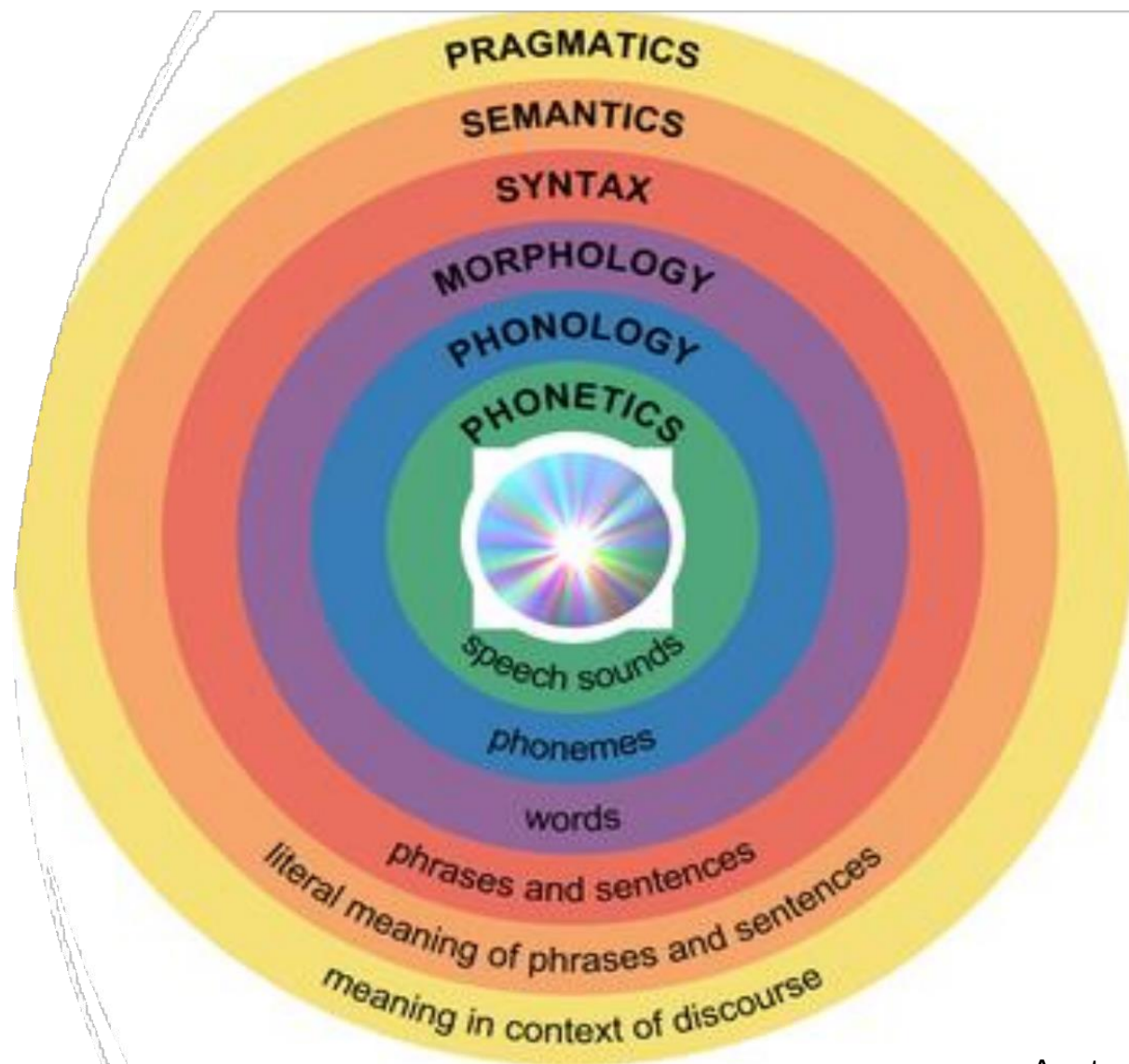

Pieņēmums

Divu paralēlu tekstu izmantošana, vai mācību grāmatas teksta papildināšana ar otru tekstu varētu sekmēt skolēnu lasīšanas prasmju attīstīšanu, vairāk ieinteresēt un nodrošināt diferenciāciju gan profesionālās specializācijas, gan zināšanu iemūžinā

Ko var salīdzināt tekstos?

- **Pragmatika** - teksta funkcija, mērķis, mērķauditorija
- **Stilistika** - žanrs, stils
- **Semantika**: Koncepti, jēdzieni, idejas, galvenā doma/ vēstums un morāle
- **Sintakse** -teksta struktūra paragrāfu un saistvārdi un teikuma iekšējai gari teikumi, kādas ir gramatiskās struktūras, vārdu kārtība, vārdšķiras
- **Leksikoloģija**: vārdšķiras un vārda daļasnozīmes, sinonīmi, anonīmi, svešvārdi, akadēmiskā vai neformālā leksika, British vs American English, A1-C1, C2 īpašvārdi, u.c.
- **Morfologija**: vārda struktūra un formas, vārdu šķiras, vārda sastāvs prefiksi, sufiksi, utt.

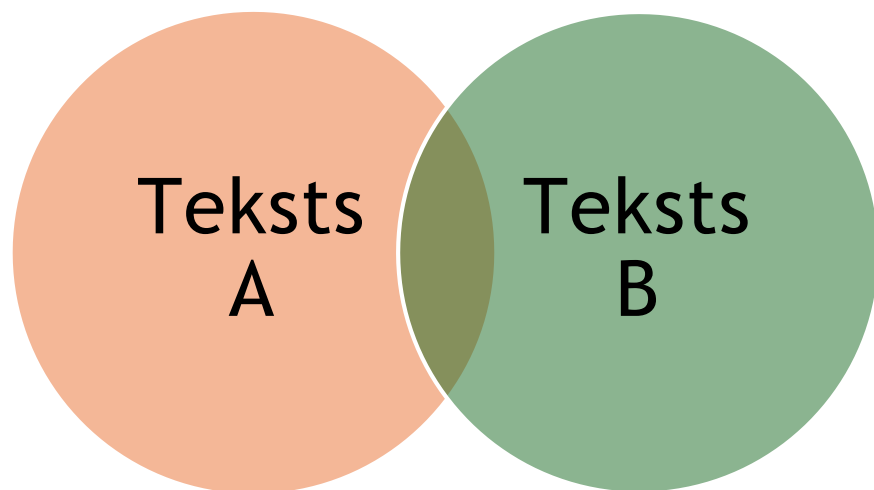
Paralēlo tekstu pielietošanas veidi

1. Teksts **A** ir pilnīgi pretējs tekstam **B** ar lieliem atšķirībām.
2. Teksts **B** ir teksta **A** turpinājums vai loģiskais papildinājums.
3. Teksts **A** ir pilnīgi pretējs tekstam **B**.

Paralēlo tekstu pielietošanas veidi:

1. Teksts **A** ir ļoti līdzīgs tekstam **B** ar ļoti nelielām atšķirībām.

Grafiskais organizators: Venn diagramma

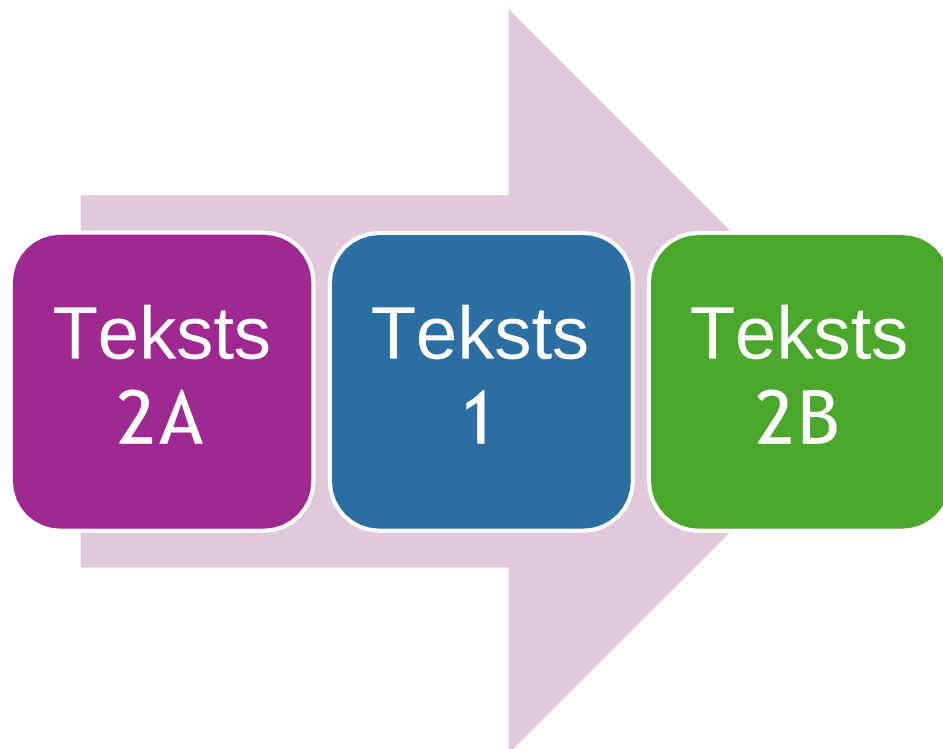
- Salīdzināt teksta A un B galveno domu un morāli
- Salīdzināt stāstu A un B vidi, laiku un atmosfēru
- Salīdzināt galveno varoņu motīvus, jūtas, lomas, attīstības ceļus
- Salīdzināt teksta A un B atšķirības valodas lietojumā un stilā

Piemērs: divi līdzekliskie elementi; divas valstis; divas firmas; divi mākonu veidi; divas biogrāfijas; divas vēstules/ esejas / dzēri; divi stāsti: "*The Cristmas Gift*" & "*TheChristmas Present*" (divi Ziemassvētku stāsti); Lietuva vs Latvija ekonomikas attīstības soļi

Paralēlo tekstu pielietošanas veidi:

2. Teksts **B** ir teksta **A** turpinājums vai loģiskais papildinājums.

Grafiskais organizators: laika skala

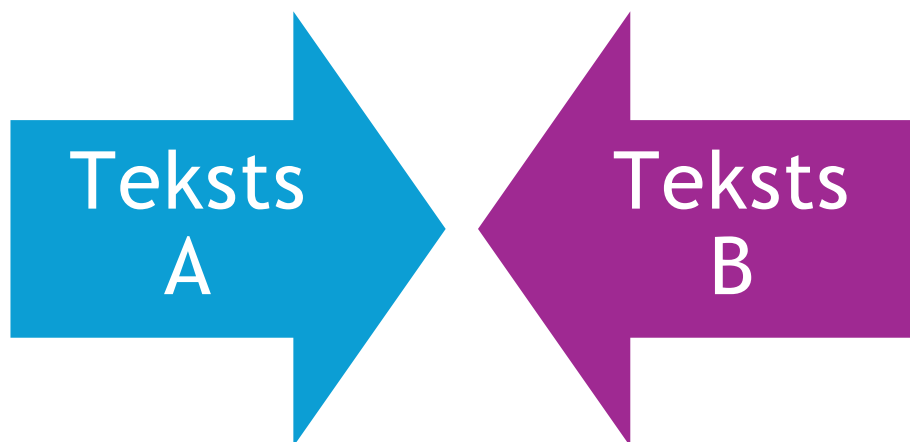
- Turpināt tekstu 1 uz pagātņi izmantojot tekstu 2A (vēsturiskais aspekts- salīdzināt Pagātņi un Tagadni)
- Turpināt tekstu 1 uz nākotni izmantojot tekstu 2B (nākotnes prognozēšana- salīdzināt Tagadni un Nākotni)
- Papildināt tekstu 1 ar informāciju no teksta 2A par kādu konceptu, situāciju vai parādību (cik efektīvs ir apraksts, kāds ir autora fokuss un ko tas nozīmē un dod lasītājiem)

Piemērs: "Sofija Amaruso Start Up" Solutions B1 + teksts no interneta

Paralēlo tekstu pielietošanas veidi:

3. Teksts **A** ir pilnīgi pretējs tekstam **B**

Grafiskais organizators: piem., tabula, SWOT/SVID analīzes tabula

- Salīdzināt kādas situācijas/koncepta vai parādības aprakstu tekstā A un tekstā B:
- kādas idejas tiek izteiktas un kā tiek pamatotas;
- kāda valoda tiek pielietota (leksika: pašas v., darbības v.. lietvārdi, mākslinieciskā valoda, formalitātes līmenis);
- Kāda ir teksta organizācija, saistvārdu pielietošana

Piemēri: 1) *Donald Trump vs Kamala Harris election campaign speeches*;
2) *"Gifts of the Magi" by O'Henry vs "Consumerism and Shopping Craze"*.
(*'Magu dāvanas' O' Henrijs vs iepirkšanas trakums Ziemassvētkos*)

LASĪŠANAS UZDEVUMA IZVEIDES SOĻI:

1. Atlasiet tekstu no mācību grāmatas vai cita avota
2. Novērtējiet kādas ir šī teksta priekšrocības un trūkumi un ar ko Jūs gribētu šo tekstu papildināt vai uzlabot?
3. Izlemiet ko tieši skolēni apgūs, sapratīs, salīdzinās, izanalizēs, un/vai atbildot šo uzdevumu
4. Izlemiet kāda būs nākamā aktivitāte pēc lasīšanas (intervija, diskusija, vai esejas, vēstules, stāsta utt. rakstīšana)
5. Atlasiet otro (pāru) tekstu ņemot vērā pirmā teksta tēmu un stundas mērķus

Tekstu atlase un adaptācija

Pieejami gatavie pār teksti:

- www.commonlit.org
- <https://www.ducksters.com/>
- www.newsinlevels.com
- <https://www.morningbrew.com/>
- <https://newsforkids.net/>
- Graphic Organisers: <https://www.hmhco.com/blog/free-graphic-organizer-templates>
- Audio teksti visās valodās: www.librivox.org

<https://chatgpt.com/> PROMPTS:

- Suggest an about 1800 words-long B2 level paired text for the following text:.....
- Suggest a similar online article to the following thext and provide the internet link. The article should be about 1800 words-long. Here is the necessary text: (add your text)
- Create a simplified version of the following article and a reading comprehension task to go with it (add your text)
- Adapt Socratic questioning questions for the following text: (type your text)

<https://chatgpt.com/>

PROMPTI:

- Piedāvā aptuveni 1800 vārdu garu B2 līmeņa pāra tekstu šādam tekstam:.....
- Piedāvā līzgu aptuveni 1800 vārdu garu rakstu un norādi interneta saiti tekstam:
- Izveido vienkāršotu šraksta versiju un lasītprasmes uzdevumu, lai to papildinātu :
- Pielāgo Sokratiskos jautājumus šādam tekstam: (ierakstiet savu tekstu)

Sokratiskie jautājumi darbā ar tekstu

(Adaptēts no University of Connecticut [2])

RĪGAS VALSTS
KLASISKĀ ĢIMNĀZIJA

Jautājumi, kas prasa skaidrojumus: Mēģinājums saprast, ko tieši autors vēlas pateikt.

Ko autors ar to domā?

Kāda ir galvenā doma, ko autors vēlas pateikt?

Vai tas ir galvenais jautājums? Vai to varētu izteikt citādi?

Jautājumi par viedokļiem un perspektīvām:

Kādi viedokļi ir pārstāvēti tekstā?

No kādiem dažādiem skatu punktiem uz to var paraudzīties?

Kurš no āgust labumu un kurš zaudē? Kāpēc tas ir labāk nekā kaut kas cits?

Jautājumi par pieņēmumiem:

Vai ātas ir vienmēr?

Vai konkrēts pamatojums ir atkarīgs no idejas?

Jautājumi par sekām un sekām:

Kad autors saka, vai viņš/ viņa netieši norāda, ka....?

Ja kaut kas notiktu, kas vēl notiktu kāsekas? Kāpēc?

Kādas būtu tas sekas?

Jautājumi, kas analizē iemeslus un pierādījumus: Kā mēs varam noskaidrot, vai tas (kaut kas tekstā) ir taisnība/precizitāte?

Kāpēc es domāju, ka kaut kas (tekstā) ir paties?

Kādi pierādījumi man par to ir? Vai man ir pierādījumi par....?

Jautājumi par jautājumu:

Kāpēc tekstā vai jautājumā minētais ir svarīgs? No kurienes mēs zinām, ka tas ir svarīgs?

Vai ir āciti jautājumi, kas mums papildus būtu jāuzdod?

Vai ir iespējams konkrēto jautājumu sadalīt mazākos apakš-jautājumos?

GRAFISKIE ORGANIZATORI TEKSTIEM:

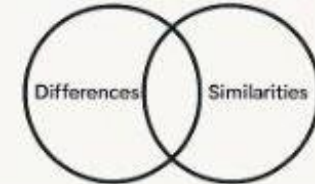
<https://www.hmhco.com/blog/free-graphic-organizer-templates>

GRAPHIC ORGANIZERS FOR TEXT ORGANIZATION

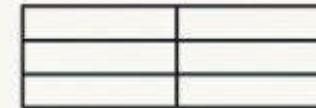
STORY MAP

VENN DIAGRAM

T-CHART

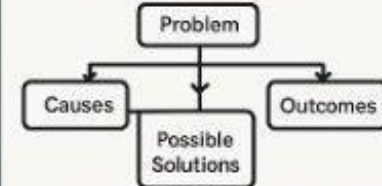
SEQUENCE CHAIN / FLOWCHART

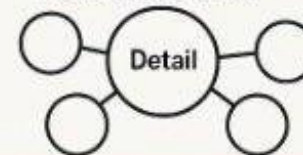
CAUSE AND EFFECT CHART

PROBLEM AND SOLUTION MAP

MAIN IDEA AND DETAILS WEB

FACT VS. OPINION CHART

Fact	Opinion
Opinion	
Description	
Problem	
Solution	

COMPARE-CONTRAST

Item 1	Item 2	Item 3

PROCESS

Blue Hat - Process

Thinking about thinking.
What thinking is needed?
Organizing the thinking.
Planning for action.

CREATIVITY

Green Hat - Creativity

Ideas, alternatives, possibilities.
Solutions to black hat problems.

LOMU SPÉLES

FACTS

White Hat - Facts

Information and data.
Neutral and objective.
What do I know?
What do I need to find out?
How will I get the information I need?

BENEFITS

Yellow Hat - Benefits

Positives, plus points.
Why an idea is useful.
Logical reasons are given.

FEELINGS

Red Hat - Feelings

Intuition, hunches, gut instinct.
My feelings right now.
Feelings can change.
No reasons are given.

CAUTIONS

Black Hat - Cautions

Difficulties, weaknesses, dangers.
Spotting the risks.
Logical reasons are given.

Edvarda de Bono sešas domāšanas cepures

(Adaptēts no The De Bono Group [3])

RĪGAS VALSTS
KLASISKĀ ĢIMNĀZIJA

Zilā cepure- Process

Domāšana par domāšanu. Kādi ir autora domāšanas soli? Kādi procesi tiek aprakstīti tekstā?

Kā šis teksts ir organizēts?

Zaļā cepure – Radošums un idejas

Kā tekstā izpaužas autora radošums? Kādas idejas pauž galvenie varoņi? Kādas idejas ir teksta pamatā? Kādas ir autora idejas un domas?

Kā varētu uzsākt /turpināt/pabeigt tekstu savādāk?

Baltā cepure- Fakti

Informācija un dati. Ko tieši mēs zinām? Ko ir nepieciešams atrast /uzzināt?

Dzeltenā cepure- Priekšrocības

Kādas ir tekstā minētās priekšrocības, plusi utt.? Kādas nākotnes iespējas varētu būt saistītas ar šo informāciju?

Sarkanā cepure- Jūtas

Kā es kā lasītājs jūtos lasot šo tekstu? Kādas ir autora jūtas? Kādas ir galveno varoņu jūtas un emocijas? Kā šīs jūtas un emocijas mainās ar laika gaitu (man, varoņiem un autoram)?

Melnā cepure- Bažas un trūkumi

Kādas ir tekstā aprakstītas grūtības, trūkumi un vājās puses? Kādi nākotnes riski no āizriet?

Lomu spēles pēc lasīšanas, izmantojot Edvarda de Bono ‘Sešas domāšanas cepures’

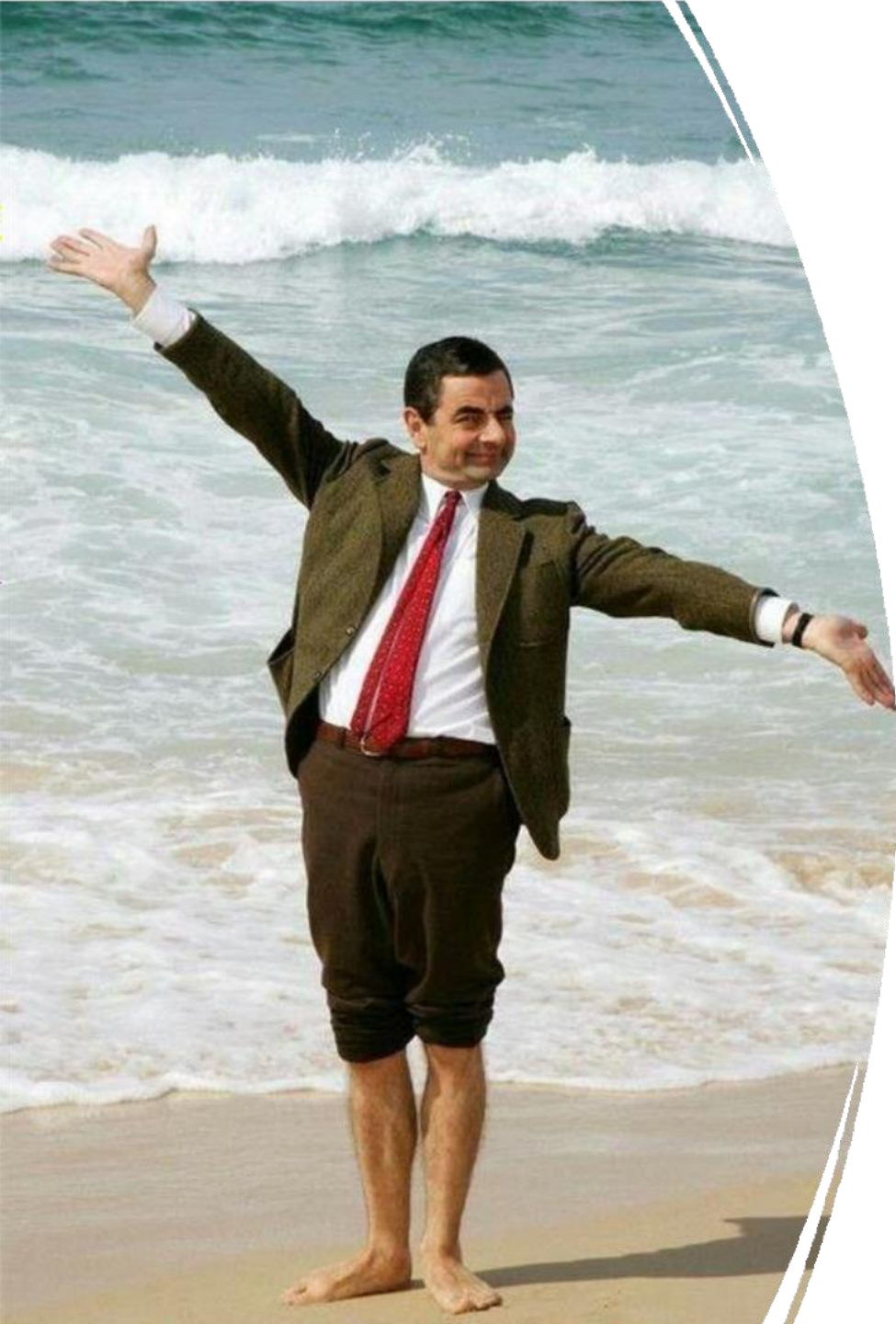
Šā aktivitāte ir līdzīga “Reading Circles” lomu spēlei.

Pēc teksta lasīšanas katrs skolēns izvēlas vienu no 6 lomām, lai izteiktu savu viedokli par izlasīto, grupas darbu var apkopot diskusijā, plakātā vai mutiskā prezentācijā vai arī individuālajā rakstiskajā uzdevumā.

Lomu skaitu var variēt no 6 līdz 2 atkarībā no skolēnu skaita grupā

Refleksija

- Paldies par uzmanību!
- Ko no šodien apspriestās informācijas Jūs varētu pielietot savās stundās?
- Kāda ir Jūsu pozitīva un negatīva pieredze darba ar tekstiem?
- Kādi jautājumi ir palikuši vai ir radušies darba gaitā?

Izmantotie avoti:

Prezentācijā izmantotie avoti

1. Del Mar, Z. (2025) Free Graphic Organizer Templates. HMH Education Company. Available from : <https://www.hmhco.com/blog/free-graphic-organizer-templates>
2. Socratic Questions. (n.d.) Socratic Questions. University of Connecticut. Centre for Excellence in Teaching [and Learning. Available from: https://cetl.uconn.edu/resources/teaching-your-course/leading-effective-discussions/socratic-questions/](https://cetl.uconn.edu/resources/teaching-your-course/leading-effective-discussions/socratic-questions/)
3. Six Thinking Hats. (n.d.) Six Thinking Hats. The De Bono Group. Available from: <https://www.debonogroup.com/services/core-programs/six-thinking-hats/>
4. Six Thinking Hats. (2018) Six Thinking Hats. Available from: <https://www.onedaydesignchallenge.net/en/journal/six-thinking-hats-technique>
5. Rimbey, C. (2023) Linguistics Overview, Subfields & Goals. Available from: <https://study.com/learn/lesson/linguistics-concept-examples.html>

Citi iespējams noderīgie avoti:

1. Tips for Teaching Paired Passages in Upper Elementary - A Love of ..., Available from: <https://aloveofteaching.com/2020/02/teaching-paired-passages.html>
2. Tips for Teaching Paired Passages | Upper Elementary Snapshots, Available from: <https://www.upperelementarysnapshots.com/2017/03/tips-for-teaching-paired-passages.html>
3. [Paired Books | Book Related Resources | Reading A-Z | Reading A-Z](#), Available from: <https://www.readinga-z.com/literacy-skills/paired-books/>
4. Paired Passages, a Useful Tool for Reading Comprehension - Out of this World Literacy, accessed on April 9, 2025, <https://www.outofthisworldliteracy.com/paired-passages-a-useful-tool-for-reading-comprehension/>
5. 6 Ways to Effectively Teach Paired Texts and Paired Passages {Free Posters and Center}, accessed on April 9, 2025, <https://jenniferfindley.com/how-to-teach-paired-passages/>
6. Benefits of Paired Texts for Teaching Reading - Julie Faulkner, Available from: <https://www.juliefaulknersblog.com/benefits-of-paired-texts-for-teaching-reading>
7. Non-Fiction / Expository Paired Passages for Middle School English Language Arts, Available from: <https://languageartsteachers.com/non-fiction-expository-paired-passages/>
8. [5 Paired Passage Strategies You Need To Teach Tomorrow • Mrs ...](#), Available from: <https://mrspricewrites.com/5-paired-passage-strategies-you-need-to-teach-tomorrow/>
9. [Using Paired Texts to Build Background Knowledge - Hey Natayle](#), Available from: <https://heynatayle.com/paired-texts/>
10. 32 Paired Passages to Use in Middle School ELA - The Sparkly ..., Available from: <https://thesparklynotebook.com/32-paired-passages-to-use-in-middle-school-ela/>

11. [11 Unexpected Text Pairings for High School ELA / Moore English](https://moore-english.com/11-unexpected-text-pairings-for-high-school-ela/), Available from: <https://moore-english.com/11-unexpected-text-pairings-for-high-school-ela/>
12. How to Select & Use Paired Texts for Teaching Reading - Julie Faulkner, Available from: <https://www.juliefaulknersblog.com/select-paired-texts-for-teaching-reading>
13. [Paired Texts : Rigor Doesn't Mean Torture! - Ideas by Jivey](https://www.ideasbyjivey.com/paired-texts-and-paired-passages/), Available from: <https://www.ideasbyjivey.com/paired-texts-and-paired-passages/>
14. Differentiated Instruction for Reading - Reading Rockets, Available from: <https://www.readingrockets.org/topics/differentiated-instruction/articles/differentiated-instruction-reading>
15. [Scaffolding and Differentiating Paired Passages and Texts \(Free ...\)](https://jenniferfindley.com/paired-passages-differentiated-and/), Available from: <https://jenniferfindley.com/paired-passages-differentiated-and/>
16. Differentiation with Content - ReadWorks | K12 Reading Instruction ..., Available from: <https://about.readworks.org/differentiation-content.html>
17. [Paired Reading - Reading Rockets](https://www.readingrockets.org/classroom/classroom-strategies/paired-reading), Available from: <https://www.readingrockets.org/classroom/classroom-strategies/paired-reading>
18. [Paired Texts - ReadWorks | K12 Reading Instruction that Works](https://about.readworks.org/paired-texts.html), Available from: <https://about.readworks.org/paired-texts.html>
19. Reading Comprehension Paired Passages Compare and Contrast Graphic Organizers, Available from: <https://www.teacherspayteachers.com/Product/Reading-Comprehension-Passages-Paired-Passages-Compare-and-Contrast-Paired-Texts-3478070>
20. How To: Paired fluency reading - Dr Nathaniel Swain, Available from: <https://www.nathanielswain.com/cognitoriumblog/2024/7/how-to-paired-fluency-reading>
21. Paired Texts | Differentiated Paired Passage Practice by Jennifer Findley - TPT, Available from: <https://www.teacherspayteachers.com/Product/Paired-Texts-Differentiated-Paired-Passage-Practice-1527569>